

ESPERANTO PANORAMA

Tweemaandelijks tijdschrift — **8ste jaargang – nr. 5**
Redactie : Drakenhoflaan 97, B-2100 Deurne — **september – oktober 1977**

DE ROL VAN HET ESPERANTO VOOR DE VLAAMSE BEWEGING

Het eerste Esperantoleerboek verscheen in 1887. In een van zijn brieven verklaart Dr. L. Zamenhof hoe hij op het idee kwam een wereldtaal samen te stellen. In zijn stad, het Oostpoolse Byałistok, toen onder Russische bezetting, leefden veel Joden, Duitsers en Russen, samen met de Polen. Er was een uitgesproken vijandschap onder hen, aangewakkerd en uitgebuit door de Russische bezetter. Zamenhof meende te zien dat het feit dat zij elkaar niet of nauwelijks verstonden, de hoofdoorzaak was van hun onderlinge veten. Mochten zij een gemeenschappelijke taal hebben – maar geen van de daar gebruikte talen, zodat dus niemand bevoorrecht of benadeeld zou zijn – dan zouden zij elkaar beter leren kennen en zou-er meer waardering voor elkaar ontstaan. Hij kwam tot de overtuiging dat dat ook voor alle andere strijdende naties ter wereld gold.

Zamenhof werkte daarom een taal uit – nadien Esperanto genoemd – met de hoop dat de aanhangers ervan de wil zouden opbrengen om elkander te leren kennen, en desgevallend te helpen, over alle grenzen heen. Die idee werd de *interna ideo*, de innerlijke idee van het Esperanto genoemd. Heel vlug ontstonden groepen, en kwam er een georganiseerde beweging. Op het eerste universele congres in Boulogne-sur-Mer (1905) werd beslist dat ieder die de taal leerde en gebruikte – ook zonder enige bijbedoeling – met recht esperantist zou worden genoemd. Dr. Zamenhof kon het daarmee eens zijn, doch hij beklemtoonde dat die *interna ideo* onafscheidelijk moest verbonden blijven met de taal en de beweging. Dat is ook zo geweest, zodat de Esperantobeweging tot op heden een idealistische beweging is gebleven. Men kan misschien aanvoeren dat die beweging eerst nogal utopisch leek. Sinds de tweede wereldoorlog is ze met rationeler methoden gaan werken, en meer utilitair ingesteld. Het ene sluit trouwens het andere niet uit.

Hoe evolueerde het Esperanto in België ? Op 30 juli 1905 werd de

(lees het vervolg op blz. 3)

Beste lezer, lieve lezeres,

Misschien had u het nog niet opgemerkt, maar uw tijdschriftje is vandaag dikker dan ooit te voren. We konden gewoon niet anders. Er waren zoveel interessante dingen te vertellen dat we wel moesten een dikker nummer uitbrengen. Want dat waar we vol van zijn, willen we nu eenmaal kwijt. Aan u, die een paar minuutjes over hebt om te lezen wat nieuws er nu weer te vertellen valt over die Esperantobeweging. Of we over twee maanden weer zo'n dik nummer zullen kunnen brengen, weten we nu nog niet. Nieuws zal er waarschijnlijk weer genoeg zijn. Maar niet alleen nieuws is er nodig om een krantje uit te brengen. Ook geld. Esperanto Panorama is wat het geworden is, dank zij de financiële steun van duizenden onder u, dank zij onze abonnees, dank zij de leden van de verenigingen die ons financieel steunen en dank zij onze adverteerders. Maar die steun hebben we constant nodig. Daarom vragen we dat de kleinste bijdrage die je vandaag de dag nog vindt, dat je precies dié niet zou vergeten. Het is nog tijd om die van 1977 te betalen. En als u die van 1978 er meteen ook bij doet, dan hebben wij het rond Nieuwjaar wat minder hels druk !

Al vast bedankt voor uw sympathieke hulp !

De redactie.

p.s. Details over uw betaling vindt u hiernaast in het kadertje.

ESPERANTO-PANORAMA

Onder auspiciën van de Belgische Esperantofederatie en het Esperanto-Centrum Nederland • **Abonnementen** : voor de leden van B.E.F. gratis. Voor anderen : 25 fr. in België, 2,50 *f* in Nederland, 50 BF in andere landen. Steunabonnement vanaf 50 fr. of 5 *f* • **Publiciteit** : Kleine advertenties : 20 fr. of 1,50 *f* per regel, minimum 100 fr. of 7,50 *f*. Advertenties vanaf 1/8 pagina : vraag het tarief op het redactie-adres • **Penningmeester** voor België : de heer R. Balleux, Deurne, prk. 000-0449386-82; voor Nederland het Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag, giro 3583975 • **Redacteur en verantwoordelijke uitgever** : Paul Peeraerts, Drakenhoflaan 97, B-2100 Deurne • **Teksten en advertenties** voor *Esperanto-Panorama* moeten op de redactie toekomen de eerste van de maand die de verschijningsmaanden vooraf gaat. Voor het maart-aprilnummer b.v. moeten de teksten toekomen vóór 1 februari • **Overname van artikels** is vrij, mits een presentexemplaar wordt opgezonden.

Gratis een boekenbon cadeau voor...

mevrouw J. Blockmans uit Mortsel bij Antwerpen ! Inderdaad, zij werd door het lot aangeduid. Ook ú kunt de volgende keer een boek wegkapen ! Zend ons artikeltjes uit tijdschriften en kranten over Esperanto of over talenproblematiek en vergeet niet te vermelden : uw naam en adres; naam van het tijdschrift; datum wanneer het artikel verscheen.

Veel geluk !

DE ROL VAN HET ESPERANTO VOOR DE VLAAMSE BEWEGING

(vervolg van blz. 1)

„Belga Ligo Esperantista" gesticht (BLE). Deze vereniging stond buiten alle politieke, filosofische of godsdienstige gezindheid, maar was — begrijpelijk — uitgesproken Belgisch. Deze gezindheid culmineerde in de artikelen die in 1930 verschenen in het maandblad *Belga Esperantisto*. Er bestond echter ook een Vlaamse beweging met daarin zeer veel schakeringen. De houding van de Belgische staat (de regeringen en de daarmee verbonden machten zoals de hogere clerus) was van dien aard dat er een sterke anti-Belgische strekking ontstond (zie o.a. de IJzerbedevaarten) en dat velen zich niet meer thuis voelden in „Belgische" verenigingen. Zij sloten zich aan — ook al buiten alle politieke beschouwingen — bij de Vlaamse Toeristenbond, bij het Vlaamse Kruis enz. Op zeker ogenblik kon men heel wat Vlamingen niet meer voor Esperanto winnen wanneer dat moest gebeuren in de schoot van de Belgische Esperantobond. In 1930 werd dan ook de „Flandra Ligo Esperantista" (Vlaamse Esperantistenbond) gesticht. Een jaar voordien was het maandblad *Flandra Esperantisto* opgericht, dat nu het officiële orgaan werd van de V.E.B. Het had een uitgesproken pacifistisch en Vlaamsgezind karakter. In ieder nummer werd de Vlaamse cultuur bekend gemaakt door vertalingen van gedichten, liederen of prozastukken. Een brochure over de Vlaamse beweging werd in het Esperanto uitgegeven, en het IJzerbedevaartcomité gaf ook een brochure uit, rijkelijk geïllustreerd, over de jaarlijkse bedevaart. In 1935 werd door Jakob Telling uit Rotterdam een poging ondernomen om een Groot-Nederlandse Esperantobeweging op te richten. Wij kunnen moeilijk zeggen of de beweging ook het tweevoudige doel van de V.E.B. zou overnemen, nl. Esperanto verspreiden onder alle Nederlanders en de Nederlandse cultuur door Esperanto aan de wereld bekend maken, want reeds tijdens de onderhandelingen mislukte de poging.

Onmiddellijk na Wereldoorlog II hernam de V.E.B. haar activiteit. Contact werd gezocht met Nederland, wat in 1950 leidde tot een intieme samenwerking met gemeenschappelijke congressen en tijdschrift (doch afzonderlijke titel ervan). Deze bijzonder vruchtbare activiteit ging helaas na acht jaar teloor.

In 1961 kwam het tot een reorganisatie van de beweging in België. De V.E.B. en de Belgische Esperantobond besloten samen te smelten tot een „Belga Esperanto-Federacio", op federale basis, zoals de naam het zegt. Deze federatie heeft nu geen eigen tijdschrift meer. Wel verschijnt er een Nederlandstalig *Esperanto Panorama* en een Franstalig *L'Esperanto en Marche*.

Maar er bestaan andere mogelijkheden om de Vlaamse cultuur en -beweging bekendheid te geven. Er worden verder vertalingen in de internationale Esperantotijdschriften gepubliceerd. Op allerhande internationale conferenties kan er over Vlaanderen gehandeld worden. En dat is reeds dikwijls gebeurd, b.v. in het internationale Esperantocentrum „Grésillon" in Baugé (Frankrijk). Ten gevolge daarvan, en door de publikatie van de tekst, kreeg de voordrachtgever uit zeer diverse landen aanvragen voor verdere toelichting over de Vlaamse beweging.

De Esperantobeweging onderzoekt zelf de zeer vele taalmoeilijkheden en taaldiscriminaties die bestaan, met de noodlottige politieke, culturele en andere gevolgen. Er werd daartoe een speciaal wetenschappelijk tijdschrift gesticht *Lingvaj Problemoj kaj Lingvo-Planado* (uitg. Mouton, Den Haag)

met bijdragen van specialisten. Die bijdragen zijn in de nationale talen met samenvattingen in het Esperanto. Dr. Maurits van Haegendoren publiceerde daarin twee artikelen : „The origins of the language shift in Flanders" en „Belgium and its double language boundary". Théodore Gutmans schreef „Langues et ethnies en Belgique".

Op Universele Congressen worden studiebijeenkomsten aan dat vraagstuk gewijd. Op het congres van Belgrado in 1973 b.v. waar een lezing werd gehouden over de taaltoestanden in België.

Een groep esperantisten heeft samen met niet-esperantisten een organisatie opgericht, genaamd „Asocio Internacia por la Defendo de la Minacataj Lingvoj kaj Kulturoj (AIDMLK, internationale vereniging voor de bescherming van de bedreigde talen en culturen). Zij geven een informatieblad uit waarin o.a. reeds een artikel verscheen over Nederlandse taalleergangen in Frans-Vlaanderen en een over de werking van de Michiel de Swaen-kring in Duinkerke.

Het is de taak van de Vlamingen om van die mogelijkheden gebruik te maken. Natuurlijk moeten wij beklemtonen dat het Esperanto alleen maar een informatieve en geen besluitende rol kan spelen. Daarom ook, wanneer Vlaamse instanties er zouden aan denken hun informatiemateriaal in het Esperanto uit te geven, zoals reeds sommige regeringen doen – zie het prachtige maandelijkse *El Popola Ĉinio* (China) – dan kan het resultaat enkel maar zijn dat onze strijd meer en meer bekend geraakt. Bovendien kan men zo sympathie opwekken, vooral bij etnische groepen die in analoge situaties verkeren. Het ware echter hoogst wenselijk dat de Nederlandstalige tak van de Belgische Esperantofederatie geregeld contact zou hebben met de andere Vlaamse verenigingen en deel zou uitmaken van het Overlegcentrum. Dat is tot op heden onbegrijpelijkerwijze nog niet gebeurd. Wellicht komt dat in een nabije toekomst voor mekaar.

(Drs. F. Roose)

Belgisch kabinetsattaché bestuurslid van de Universala Esperanto-Asocio

Rotterdam – De heer G. Maertens, kabinetsattaché van de Belgische minister van financiën, werd in Reykjavik tijdens het Esperanto-wereldcongres aangesteld tot financieel beheerder van de Universala Esperanto-Asocio.

Priester Kindler opent Esperantocentrum in Luxemburg

Vatikaanstad (end) – In juni zond Radio Vatikaan een interview uit met Hansjörg Kindler, tot nu toe pastoor van de Europese parochie in Luxemburg. Op een vraag naar zijn toekomstplannen antwoordde hij het volgende : „Spoedig zal ik volledig vrijgesteld zijn voor Esperantowerk in de Kerk. Tot nog toe was ik pastoor van de Europese parochie en leraar godsdienst aan de Europaschool in Luxemburg, een van de drie officiële centra van Europa. Daarom heb ik heel wat ervaring met het talenprobleem. Wij hebben immers zes officiële talen, en de zevende, het Grieks, staat voor de deur. Ik ga nu een Esperantocentrum openen, ik zal H. Missen opdragen, artikels schrijven, religieuse boeken en grammofoonplaten uitgeven en voordrachten houden. Ik ben er trouwens van overtuigd dat ik duizenden mensen kan winnen voor de idee van een internationale neutrale taal. Geen enkele nationale taal maakt immers een kans als tweede taal van Europa of van de wereld."

AWMM-prijs voor „Mein geliebtes Esperanto"

Luxemburg (end) – Ter gelegenheid van het jaarlijkse congres van de *Arbeitsgemeinschaft für Werbung, Markt und Meinungsforschung* (Werkgemeenschap voor Reclame, Markt- en Opinie-onderzoek) werd aan het boek *Mein geliebtes Esperanto* (Mijn bemind Esperanto) dat geschreven werd door Richard Schulz en uitgegeven bij Bleicher-Verlag in Gerlingen (BRD) de AWMM-prijs 1977 uitgereikt in de branche taalkunde. In zijn lofwoord beklemtoonde Dr. Hans Fleitz, voorzitter van de AWMM, de verdiensten van uitgever én schrijver in hun streven naar het verspreiden van de internationale taal Esperanto in Europa. Hij verklaarde dat de AWMM zelf naar het praktische gebruik van het Esperanto streeft.

Partijcongres spreekt zich uit voor Esperanto

Wenen (end) – Het socialistische-partijcongres van de Oostenrijkse deelstaat Wenen heeft op 7 mei jl. drie moties i.v.m. het Esperanto besproken.

Motie nr. 17 luidde : „Het Weense partijcongres ondersteunt de doelstellingen van de Italiaanse Sociaaldemocratische Partij om de internationale taal Esperanto als gelijkwaardige werktaal bij de Socialistische Internationale in te voeren." Deze motie werd aangenomen.

Motie nr. 18 en 19 werden aan het nationale partijbestuur bezorgd. Hun tekst luidde als volgt : „Het Weense partijcongres ondersteunt de volgende resolutie die door de Spaanse Arbeiderspartij eenparig werd goedgekeurd : ‚Opdat een werkelijk begrip en een hechte vriendschap onder de arbeiders zou ontstaan, is het noodzakelijk dat die mensen rechtstreeks in contact kunnen komen met buitenlandse arbeiders. Daarom bevelen wij aan dat alle socialistische partijen ter wereld het Esperanto voor internationale betrekkingen als taal van de arbeidersklasse zouden aannemen.' " – „Om onze neutraliteitspolitiek te onderstrepen, moeten ouders en schoolgaande jeugd de mogelijkheid krijgen bij het verplichte leervak ‚levende vreemde taal' tussen Engels en de neutrale internationale taal Esperanto te kiezen. Het partijcongres vraagt de Bondsminister voor Onderwijs de nodige maatregelen hiertoe te willen nemen."

Tito over de Internationale Taal

Josip Broz Tito zei tijdens een spreekbeurt in zijn geboortestadje Kumrovec in maart van dit jaar het volgende : „Toen ik destijds in de gevangenis zat, leerde ik talen in mijn vrije tijd. Eerst Esperanto en dan nog wat andere."

Ook Japan verzet zich tegen vreemde talen

Antwerpen – Bij de firma Agfa-Gevaert in Mortsel bij Antwerpen, liep op 8 juni jl. de volgende telex binnen van hun Japanse dochtermaatschappij : „Alle dozen met filmprodukten moeten bij aankomst in Japan Japanstalige etiketten dragen. De plaatselijke autoriteiten hebben genoeg van het excuus dat nieuwe etiketten in de maak zijn, en dreigen ermee alle goederen die niet met de wet in overeenstemming zijn door de doeane te laten tegenhouden".

In dezelfde maand heeft de firma een conferentie belegd samen met de afgevaardigden van Agfa-Gevaert Duitsland om het probleem te bespreken van die landen die geen genoegen meer nemen met Engelse etiketten en gebruiksaanwijzingen. Tot nu toe behoren tot die landen naast Japan ook Frankrijk, Israël, Korea en Venezuela.

Intercontainer-reclame in het Esperanto

Bazel (end) – De algemene directie van de maatschappij Intercontainer maakt reclame voor moderne containertransportsystemen nu ook in de Internationale Taal. Ze heeft onlangs een kleurenprospectus uitgegeven met als titel „Intercontainer – Nova imago pri la fervojo". De prospectus telt 8 bladzijden.

Spelenderwijs Esperanto leren

Antwerpen – De cursus voor zelfstudie *Esperanto Programita*, de meest verbreide Esperantocursus ter wereld die al in een tiental talen verscheen, is in het Nederlands aan zijn derde uitgave toe. Deze verbeterde uitgave zal een dezer dagen in Antwerpen aan het publiek worden voorgesteld. Niet alleen werd het uiterlijke aspect vernieuwd, maar ook inhoudelijk werden nog noemenswaardige verbeteringen aangebracht.

De cursus richt zich tot een algemeen publiek en geen enkele voorafgaandelijke kennis wordt vereist. Hij bestaat uit 4 leerboekjes, in totaal meer dan 200 bladzijden, een woordenlijst, 4 grammofoonplaten (of naar keuze een cassette), een informatiebrochure en leesmateriaal. Het volledige pakket wordt aangeboden tegen 630 fr. of 44 gulden en kan worden verkregen door storting op rek. nr. 000-1011508-89 van de uitgever, P.Peeraerts, Deurne, of op de Nederlandse girorek. nr. 3583975 van Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Bijlage bij Esperanto-Panorama
nr. 5/1977.

AMSTERDAM

Samenwerkingscomité – Inlichtingen : Dr. W.A. Verloren van Themaat, Vondelstraat 62b.
Bijeenkomsten : elke donderdag om 20.15 u., Haarlemmerstation.

ANTWERPEN

Koninklijke Esperantogroep „La Verda Stelo" v.z.w., Pastorijstraat 45, 2000 Antwerpen. Tlf. (031) 40 30 92 (secr.) en (031) 21 59 64 (voorz.).
Bijeenkomsten : elke vrijdag om 20.15 u. in zaal Billard Palace (2de verdieping), Koningin Astridplein, tenzij anders aangeduid.

2/9 – We zoeken samen het beste antwoord op vragen over het Esperanto, en dat in voorbereiding op ons programma van 9/9.
9/9 – **Forumgesprek en nadien debat over het Esperanto.** Voertaal is Nederlands. Nodig hiervoor vrienden uit !
13/9 (dinsdag) – **Start van de nieuwe Esperantocursussen in de Stedelijke avondschool, Quellinstraat 31.** Inlichtingen tlf. 40 30 92.
16/9 – Leden vertellen over hun internationale ontmoetingen in Reykjavik, Poitiers, Baugé enz.
18/9 – Deelname in groep aan de pic-nic in Eben-Emael. Meer hierover verneemt u tijdens onze vergaderingen.
19/9 (maandag) – Bestuursvergadering bij mevr. Henny Jacques, Molenstraat 29, Antwerpen, om 19. 30 u.
23/9 – „Ken uw taal", Esperantokwis door P. Peeraerts.
25/9 (zondag) – Congresserende BEFA-leden bezoeken Antwerpen o.l.v. de hr. Eugeen Paesmans, en nodigen alle Antwerpse esperantisten uit om deel te nemen. Bijeenkomst om 14 u. in de hal van het Centraal Station.
30/9 – Voordracht met dia's over Turkije door mej. A. Enzlin.
3/10 (maandag), en verder elke eerste maandag van de maand – bijeenkomst bij Ivo Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2520 Edegem. Tlf. 40 30 92. Iedereen is welkom.
7/10 – Onze jaarlijkse mosselavond (in de grote vergaderzaal van „Billard Palace"). Prijs 190 fr. Vooraf inschrijven is noodzakelijk.
14/10 – Opening van onze Voordrachtencyclus 1977-1978 met een spreekbeurt door de hr. F. Roose (Brugge) over „Het tijdperk van Rubens".
21/10 – **Om 20 u.**, bezoek aan de GMC-fabriek o.l.v. Leo Beets. Bijeenkomst voor de ingang aan het Churchill-dok.
28/10 – Ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan van onze groep, tonen we foto's en dokumenten uit het verleden. We hopen dat ook onze oudere leden hierover nog wat kunnen vertellen.

ARNHEM

LEEN-sekcio – Inlichtingen : Mevr. A. Woessink-Nagata, Beethovenlaan 6, NL-6865 EA Doorwerth. Tlf. (085) 33 56 31.

Bijeenkomsten : „De Opbouw", Velperweg 13, Arnhem.

15/9 – Om 20 u., discussie over actuele onderwerpen; daarna proefnemingen met bandmontages.

13/10 – Om 20 u. De heer Boonen vertelt over het Esperantoexperiment aan de universiteit van Nijmgen en vertoont dia's over Hirosjima. Daarna bandmontages.

BLANKENBERGE

Blankenbergse Esperantogroep, Koninginnelaan 14, 8370 Blankenberge.

Bijeenkomsten : 's woensdags om 20 u. op het bovenstaande adres.

BRUGGE

Brugse Esperantovereniging „Paco kaj Justeco", St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge.

Bijeenkomsten : donderdags om 20 u.

Bruĝa Grupo Esperantista, reĝa societo, Filips de Goedelaan 18, 8000 Brugge.

Bijeenkomsten : dinsdags om 20 u. in Strijdershuis, Hallestraat 14, Brugge.

16/10 – Onze groep, de oudste in het land, herdenkt de 75ste verjaardag van haar stichting. Haar leden hopen dat talrijke vrienden samen met hen dit jubileum van drie kwart eeuw zullen vieren. Het programma voorziet o.a. een ontvangst op het stadhuis en een banket. Toetredingsfomulieren zijn verkrijgbaar via de groepen.

BRUSSEL

Brusselse Esperantogroep, de Gerlachestraat 52, 1040 Brussel.

Bijeenkomsten : om 20 u. in het lokaal „Infor-Femmes", Museumstraat 20.

DEN HAAG

Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, tlf. 55 66 77.

10 /9 – Opening van het nieuwe Esperanto-Huis. Iedereen is welkom om 10 u. op het bovenstaande adres.

13 /9 – In samenwerking met de verschillende Haagse Esperantoverenigingen vindt op 13 september om 20.oo uur een informatie-avond plaats over Esperanto voor cursusgegadigden. Eind september beginnen onze Esperantocursussen. Kunt u niet naar onze informatie-avond komen, vraag dan het cursusprogramma op het bovenstaande adres.

LEEN-sekcio. – Inlichtingen : Mevr. I.M.J. Dijkhoff-Lenze, van Trigtstraat 20; tlf. (070) 24 39 23.

Bijeenkomsten : 2 x per maand, op woensdag, vanaf 20 u.

7/9 – Uitwisseling van vakantieervaringen en over het Universele Esperanto-congres in'IJsland.

21/9 – Mevr. J. Heetkamp en mevr. J. Polman houden een voordracht over Griekenland (met dia's).

5/10 – Fam. W. Rodenhuis houdt een lezing met dia's over de V.S.

19/10 – De heer van Woerden gaat het hebben over kleine karweitjes thuis.

2/11 – Verschillende leden hebben een bezoek gebracht aan Indonesië. Zij vertellen over hun belevenissen.

F.L.E.-sekcio – Inlichtingen : Mevr. van der Horst, Hengelolaan 1158-a; tlf. (070) 66 65 47.
Bijeenkomsten : elke 2de maandag van de maand om 20 u.
12/9 – Vakantiebelevenissen.
10/10 – „Ni lernas ludante, ni ludas lernante", kwis.
Lokaal : „Nigrotje", Maarseveensestraat 2.

EINDHOVEN

Esperanto-Klubo Eindhoven – Inlichtingen : Ru Bossong, Floraplein 23; tlf. (040) 11 41 62.
Bijeenkomsten : elke 2de donderdag van de maand om 20.00 u. in de triangelzaal A van het P.O.C. in Eindhoven.

GENT

Genta Klubo, Belgradostraat 43, 9000 Gent. Tlf. 23 56 40.
Bijeenkomsten : de eerste woensdag van de maand om 20 u.

Genta Esperanto-grupo „La Progreso", Brusselsesteenweg 385, Gentbrugge.
Bijeenkomsten : de 2de en 4de vrijdag in „Vooruit", St.-Pietersnieuwstraat.

GRONINGEN

LEEN-sekcio – Inlichtingen : Mevr. H.C.Timmer, de Sitterstraat 15; tlf. (050) 26 17 30.
Bijeenkomsten : elke 2de en 4de donderdag van de maand om 20 u., gebouw Filadelfia, Dirk Huizingastraat 17, Groningen.

UJE, afdeling Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd – Inlichtingen : Radijsstraat 43-a; tlf. (050) 71 14 12.

Bijeenkomsten : iedere derde vrijdag van de maand in „De Wigwam", Hora Siccamasingel 202.

KALMTHOUT

„La Erikejo", Rozendreef 33, 2180 Kalmthout. Tlf. (031) 66 99 88.
Bijeenkomsten : de laatste donderdag van de maand om 20 u. in het Parochiecentrum van Heide (Kalmthout).
29/9 – De heer G.C.Fighiera spreekt over Dante (deel 1).
27/10 – De heer G.C. Fighiera spreekt over Dante (deel 2).

KORTRIJK

„La Konkordo", Oudenaardesteenweg 158, 8500 Kortrijk. Tlf. (056) 22 16 54.
Bijeenkomsten : donderdags om 19.30 u., Passionistenlaan, jeugdherberg.

LEUVEN

Lovena Esperanto-Asocio, Vaarstraat 16, 3000 Leuven. Tlf. (016) 23 63 27.
Bijeenkomsten : de 2de en 4de donderdag op het bovenstaande adres.

LIMBURG

Limburgs Esperanto-Centrum, Arnold Sauwenlaan 47, 3650 Stokkem/Dilsen.
Bijeenkomsten :
18/9 (zondag) – deelname aan de piknik georganiseerd door de Luikse Esperantogroep in Eben-Emael.

24/9 (zaterdag) en 25/9 (zondag) – deelname aan de algemene jaarvergadering van de Spoorwegesperantisten in Bonheiden (kasteel Zellaar). Voor deelname aan de beide gebeurtenissen neme men contact op met het secretariaat of, uitzonderlijk, met het secretariaat van de BEF.

9/10 – Vanaf deze dag worden de Esperantocursussen hernomen door de afdeling Hasselt, in samenwerking met afdeling Stokkem. Inlichtingen en inschrijvingen : Louis Franssens, Demerstraat 40 c, 3500 Hasselt of op het secretariaat van het L.E.C. of de B.E.F.

In september start ook een cursus in het kader van de Gemeentelijke avondleergangen in Heuseden/Zolder. Info aldaar.

Voor de cursussen in St.-Truiden wende men zich tot Theo Hamaekers in het Aangenomen College.

Colsulteer ook ons blad *Limburgaj Esperanto-Novaĵoj.*

MECHELEN

Mechelse Esperantogroep, Lange Zandstraat 38, 2580 St.-Katelijne-Waver. Tlf. (015) 31 17 90.

NIJMEGEN

Esperanto-klubo Zamenhof – Inlichtingen : Mevr. Wulfers. Lindanusstraat 16; tlf. (080) 55 15 05.
Bijeenkomsten : elke 2de en 4de woensdag van de maand om 20 u.; adres : Lindanusstraat 16, Nijmegen.

ROTTERDAM

Esperanto-grupo „Merkurio" – Inlichtingen : Rob Moerbeek, tlf. (010) 36 15 39.
Bijeenkomsten : de 1ste en de 3de woensdag van de maand om 20 u., Provenierssingel 48, Rotterdam.

„La Espero" – Inlichtingen : L. van Duijn, Teldersweg 205; tlf. (010) 18 87 08.
Bijeenkomsten : op 7/9, 21/9, 5/10, 19/10 en 2/11 om 20 u. in het postkantoor, Delftse Plein.

F.L.E., afd. 2 – Inlichtingen : Mevr. N. Vollegraaf, Dorpseweg 111a; tlf. (010) 29 46 84.
Bijeenkomsten : de 3 eerste donderdagen van de maand, Strijensestraat 65a.

F.L.E., afd. 3 – Inlichtingen : J. Kuipers, Lombertkade 85b.

SAT-rondo – Inlichtingen : Mevr. M. Bout-van Veen, 2de Pijnackerstraat 12a; tlf. (010) 24 30 73.
Bijeenkomsten : Strijensestraat 65a; zondagochtend om 10.oo u.

Nog enkele interessante adressen...

Belgische Esperantofederatie, Speeltuinlaan 14, 2510 Mortsel; tlf. (tijdens de kantooruren) (02) 513 80 90 en ('s avonds) (031) 49 50 60.

Belga Esperantista Junulara Asocio (Esperantojeugd), M. Verdoncklaan 59, 9219 Gent.

Belga Esperantista Fervojista Asocio (afd. Spoor), Station Etterbeek.

Vereniging van Esperantoleraars, Kemmelbergstraat 3-5, bus 3, 8500 Oostende.

„Werktalen" bij Unesco

Voor de jaren 1977 en 1978 werden door Unesco in totaal 232 conferenties en bijeenkomsten georganiseerd. Het gebruik van de talen tijdens die conferenties werd op voorhand vastgelegd. Wij maakten hiervan een statistiekje.

Betekenis van de symbolen :
En : Engels, Ar : Arabisch, F : Frans,
Es : Spaans, Py : Russisch.

WERKTALEN	AANTAL CONFERENTIES	
Eéntalige		
En	37	
Es	5	Totaal : 42
Tweetalige		
En/Ar	3	
En/F	115	
En/Es	9	
Ar/F	2	
F/Es	1	Totaal : 130
Drietalige		
En/Ar/F	8	
En/F/Es	21	
En/F/Py	2	Totaal : 31
Viertalige		
En/F/Es/Py		12
Vijftalige		
En/F/Es/Ar/Py		17
	Algemeen totaal :	232

Hieruit blijkt dat de helft van de conferenties tweetalig Engels/Frans is. De Engelstaligen en de Franstaligen hebben tijdens die bijeenkomsten natuurlijk een erg bevoorrechte positie. En als ze dat niet zo aanvoelen moeten ze zich maar even inbeelden dat ze zich in een tweetalig Arabisch/Chinese conferentie zouden bevinden, zonder vertalers. Hoewel dus art. 1 van het handvest van Unesco wijst op het nastreven van gelijkheid van taal, zijn bijvoorbeeld Vlamingen en Nederlanders, Portugezen en Italianen, Roemenen en Tsjechen en nog honderden andere volken wel degelijk gediscrimineerd.

Meer dan 2000 boeken

Rotterdam — Op 1 september verscheen een gloednieuwe boekenlijst van de boekendienst van Universala Esperanto-Asocio in Rotterdam. De lijst bevat meer dan 2 000 titels die alle op hetzelfde adres kunnen worden besteld. Bovendien worden gegevens vermeld over nog een 120 tijdschriften die geregeld in het Esperanto verschijnen.

Uit de inhoudsopgave citeren we kriskras : leerboeken, woordenboeken, geschiedenis, poëzie, filosofie, aardrijkskunde, fotoboeken, voor kinderen, grammofoonplaten en cassettes, romans en vertellingen, enz.

Deze uiterst waardevolle boekenlijst wordt gratis aan alle leden van de Universala Esperanto-Asocio gezonden. Wie geen lid is en toch graag een exemplaar zou willen bemachtigen kan een briefkaart zenden aan Universala Esperanto-Asocio, Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam. De lijst zal u gratis worden bezorgd.

Twee maanden vroeger verscheen al het *Jarlibro 1977* (Jaarboek) van de U.E.A., eveneens rijk gevuld met informatie. In het 350 bladzijden tellende werk vinden we o.a. informatie over tientallen diensten van de vereniging, over aangesloten en niet-aangesloten Esperantoverenigingen van de hele wereld, en, waarschijnlijk het voornaamste, een lijst van meer dan 3 000 personen met hun adres, die gratis ter beschikking staan van alle leden om hun allerhande informatie te verstrekken. In de lijst vinden we een groot aantal afgevaardigden die toeristische informatie verstrekken, maar daarnaast ook bijna 2 000 specialisten op alle gebied. Slechts enkele voorbeelden : Tsjechische kookkunst, papierindustrie, radiotechniek, Quakerisme, naturisme, vrijmetselarij, bahaisme, katholicisme, Portugese houtsnijkunst, chemie, enz. enz.

„Ik ben voorstander van één kalender voor de hele wereld, net zoals ik voor één munteenheid ben voor alle landen en voor één wereldtaal zoals het Esperanto voor alle volken."

Mohandas Karamĉand Gandhi
bijgenaamd „Mahatma" (1869-1948)

„De sleutel tot een gemeenschappelijke taal, die in Babel verloren is gegaan, kan alleen door het gebruik van Esperanto worden teruggevonden."

Jules Verne (1828-1905)

„Moge het Esperanto het gehoor weergeven aan die doven die reeds eeuwen door hun eigen taal ommuurd zijn."

Romain Rolland (1866-1944)

„Is het Esperanto bestemd om de meesterwerken van de literatuur weer te geven ? Ik denk dat het Esperanto ooit buitengewone werken zal kunnen weergeven, voor een groot en verscheiden publiek... Ik ben zeer trots dat mijn boeken zowel in brailleschrift als in het Esperanto bestaan."

Georges Duhamel (1884-1966)

„Esperanto is een grootse uitvinding met ontzaglijke mogelijkheden, die – naar ik hoop – stilaan rijp genoeg zal worden om levende literatuur voort te brengen."

Rabindranath Tagore (1861-1941)

„Ik ben ervan overtuigd dat het algemene gebruik van het Esperanto de gelukkigste gevolgen kan hebben voor internationale betrekkingen en voor het tot stand brengen van de wereldvrede."

Louis Lumière (1864-1948)

„Esperanto is de beste oplossing voor het probleem van de internationale taal."

Albert Einstein (1879-1955)

„Esperanto is de universele taal van onze eeuw."

Paus Joannes XXIII (1881-1963)

„Esperanto moet in de scholen worden ingevoerd, niet door het een of ander opgelegd dekreet, maar door de wil van een goed voorgelicht publiek, op een echt democratische manier."

Josip Tito (°1892)

Deze citaten werden geput uit het boek *Pri Internacia Lingvo dum Jarcentoj*, samengesteld en uitgegeven door lic. Isaj Dratwer, Tel Aviv. 2de uitg. 1977; 320 blz., prijs : 30 *f*, 450 fr. plus verzendingskosten.

Esperanto-reisbureau

In Milaan werd vorige maand het reisbureau 'Suno kaj Maro' opgericht. Hoewel het zich voornamelijk tot een Esperantosprekend publiek richt, kan iedereen er terecht, die zich voor een vakantie in Italië interesseert. Het adres luidt: Suno kaj Maro, Viaggi e Turismo s.r.l., Via S. Maurilio 7, I-20123 Milano.

Esperanto aan de universiteit

Aan de universiteit Fu-jen (Taiwan) zijn 120 studenten ingeschreven in de Esperantofaculteit. Bovendien vernamen wij dat Esperanto wordt gedoceerd aan de universiteit van Krasnojarsk (Siberië) en aan de Portland State University, de Loyola University en de San Fransisco State University (alle Verenigde Staten).

'Scienca Mondo'

Het tijdschrift van de Wereldfederatie van Wetenschapsmensen dat reeds in het Engels, Frans, Duits en Russisch bestond, verschijnt voortaan ook in het Esperanto. Proefexemplaren kunnen worden verkregen bij de Asocio de Sciencaj Laboristoj, bul. Tolbuĥin 18, BG-1000 Sofia, Bulgarije. Het tijdschrift is driemaandelijks en telt steeds 32 bladzijden.

DIRECTEUR-GENERAAL VAN UNESCO SPREEKT WERELD-ESPERANTOCONGRES IN REYKJAVIK TOE

Voor 1500 toehoorders

Reykjavik (uea) – Van 30 juli tot 6 augustus namen in de IJslandse hoofdstad Reykjavik een kleine 1500 afgevaardigden van Esperantoverenigingen over de hele wereld deel aan hun 62ste wereldcongres.

Misschien was het meest opgemerkte feit dat dit congres kenmerkte de aanwezigheid van Amadou-Mahtar M'Bow, Directeur-Generaal van Unesco, die erop wees dat Unesco en Esperanto veel gemeenschappelijke doelstellingen hebben en dat een blijvende samenwerking zeer wenselijk is. In het culturele gedeelte van het programma troffen we o.a. een reeks interessante voordrachten aan, zoals „Hoe leren kinderen een taal" door lic. Á. Bödvarsson (Reykjavik), „Communicatieproblemen rond seks" door dr. E.J. Liebermann (Washington) en „Vergelijking tussen een plantaal en een etnische taal" door Dr. D. Blanke (Berlijn).

Tijdens de avondprogramma's was het vooral de rijke IJslandse cultuur die langs het Esperanto aan de toehoorders werd voorgesteld, zo b.v. door het toneelwerk *Inuk* (Eskimo-woord met de betekenis „mens"), voorgesteld door het IJslands Nationaal Teater, door een IJslandse avond met poëzie, muziek en volksdans en zelfs door een presentatie van *glíma*, een typisch IJslandse elastische vechtkunst.

Een aantal kleurenfilms over uitbarstingen van vulkanen op IJsland zorgden op hun beurt voor een typische sfeer.

Op de sluitingsdag stonden o.a. op het programma de bekendmaking van de laureaten van de „Belartaj Konkursoj", wedstrijden in schone kunsten met takken als poëzie, drama, proza en fotografie.

De volgende wereldcongressen

De volgende wereldcongressen van de Universala Esperanto-Asocio zullen plaatshebben in Varna, Bulgarije (1978) en in Luzern, Zwitserland (1979).

Vreemde talen verboden in Korea

Seoel (elna) – Korea heeft besloten het gebruik van het Engels en Japans te verbieden in televisieprogramma's, in de reclamewereld en zelfs in de sport. Alle reclameborden zullen in het Koreaans moeten zijn opgesteld. De regering heeft reeds gevangenisstraffen voorzien voor wie de wet overtreedt.

Ook het gebruik van Romeinse lettertekens wordt gereglementeerd. Ze mogen alleen nog worden gebruikt voor Koreaanse woorden, op voorwaarde dat tegelijker tijd Koreaanse letters voorkomen die minimum dubbel zo groot zijn.

Nederlandse dienstweigeraars mogen nu ook voor Esperanto werken

Nederlandse dienstweigeraars mogen voortaan in plaats van hun militaire dienst te vervullen gaan werken in het hoofdkantoor van de Universala Esperanto-Asocio in Rotterdam.
De onkosten worden door de Nederlandse staat vergoed. Wie zich hiervoor interesseert kan inlichtingen verkrijgen bij de militaire autoriteiten of bij Universala Esperanto-Asocio, Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam. De belangrijkste eis is Esperanto te spreken of bereid zijn het te leren tijdens de drie eerste maanden van de dienstplicht.

De artikels in de rubriek „Uitgeperst" verschijnen buiten de verantwoordelijkheid van de redactie. Publikatie ervan impliceert niet noodzakelijk dat de redactie het eens is met hun inhoud.

Rector huwde met universiteit

Volgens de bekende Japanse krant *Asahi Ŝimbun* (1 maart 1977) hebben de Verenigde Naties twee problemen : taalproblemen en financiële problemen.

Hoewel de Universiteit van de Verenigde Naties officieel, net zoals de VN zelf, zestalig is, worden er om de kosten te drukken slechts drie gebruikt (Engels, Frans en Spaans).

De tolken tracht de Universiteit ook in eigen streek te vinden om financiële redenen. Maar tolken Frans en Engels zijn gemakkelijk te vinden, tolken Frans/Spaans echter niet. Daarom liet men een gepensioneerd vertaler uit Thailand komen.

Ook het vertalen van dokumenten geeft problemen, vooral naar het Arabisch en het Russisch waarin ieder dokument moet worden gedrukt. Onlangs vroeg de Universiteit een Spaanse vertaling aan een Japans bureau. In de Spaanse vertaling kon je het volgende vinden : „De rector van de UNO-Universiteit, Hester, huwde met de universiteit van New-York." Het Engelse werkwoord dat „samenwerken" betekent, werd verkeerd vertaald door „huwen".

De assistent van de rector vertelde dat de bedienden van het secretariaat van de UNO-universiteit die allen andere talen spreken, soms een kwartier roepen om zich verstaanbaar te maken. Wat een verschil met het centrale kantoor van de Universala Esperanto-Asocio waar ook een tiental naties vertegenwoordigd zijn, maar waar een taalmisverstand vrijwel uitgesloten is !

Duitstalige in het Frans voor de bijl

BRUSSEL – Buren hadden al wel eens een mes door de ramen zien vliegen. Ook potten en pannen moesten het ontgelden in het huishouden van Heinz en Maria. Ze wisten wel dat het niet altijd koek en ei was tussen die twee. Maar dat Maria achttien bijlslagen op het hoofd van haar Heinz zou laten neerkomen, dat hadden ze niet verwacht.

Dat gebeurde precies twee jaar geleden, en nu eindelijk stond Maria terecht voor het gerechtshof van Luik. Twaalf door het lot aangewezen Franstalige gezworenen moesten uitmaken of ze schuldig was of niet.

Maar Maria verstond geen woord van wat die deftige heren in hun zwarte kleedjes over haar te vertellen hadden. Alleen als ze haar naam hoorde noemen, begon ze luidkeels te brullen. Zelfs tot op de gang van het statige gerechtsgebouw kon je haar jammerklachten horen. Een speciale tolk moest eraan te pas komen. Maria spreekt en verstaat alleen Duits.

Op zichzelf geen ongewoon verschijnsel, zo'n griezelig moordproces. De kranten staan er vol mee. Het bijzondere van Maria's geval was dat zij, behalve de bijl op het hoofd van haar man, ook het mes op de keel van de Belgische wetgever had gezet.

Maria (38), moeder van vier kinderen, eiste namelijk een proces in het Duits.

In het land van de taalstrijd, waar de Vlaming op zijn Nederlands staat en de Waal op zijn Frans, spreekt zo'n eis natuurlijk aan. België is immers officieel drietalig.

In de streek van Maria, bij Eupen, tegen de Duitse grens spreken zo'n 65 000 Belgen louter Duits; thuis, op school, in de winkels en in het gemeentehuis. Duits is er de officiële taal. En ook bij de Vrederechter (kantonrechter) kunnen ze terecht met Duits.

Voor de achttien bijlslagen moest Maria echter voorkomen in het Franstalige Luik. Daar zetelt – als erfenis van Napoleon – de provinciale juryrechtbank of het Assisenhof, waar het in het Frans toegaat.

'Och', zei de Belgische wetgever in de jaren dertig over deze kwestie, 'bij die 60 000 Duitstaligen om en in Eupen zit veel te weinig keus voor een jury. Iedereen kent iedereen daar, en wie garandeert de onpartijdigheid ?' Geen processen in het Duits dus, hoewel het officieel een Belgische taal is.

Maar met Maria's geval is de taalstrijd nu weer opgelaaid. Haastig is een wetswijziging in elkaar gedraaid. Die wordt binnenkort van kracht. Inmiddels is Maria nog door een Franstalige jury schuldig bevonden; zij zit voor drie jaar achter de tralies. En toen de rechter vroeg of ze nog iets wilde zeggen, antwoordde ze met een verbeten : 'Nein!'

Het Vaderland, 18-4-1977

Maak „Esperanto Panorama" nóg dikker en betaal daarom nú uw steunabonnement !
Vanaf 50 frank of 5 gulden.
Uw naam verschijnt dan in ons volgende nummer !

(Betalingswijze, zie blz. 2)

Vreemde talen keuzevak ?

Vandaag zijn de Verenigde Staten grootmacht nr. 1. En zij hebben bij ons tienduizenden aanbidders. Logisch, want zij zien in de kapitalistische grootmacht de garantie van hun diverse privilegies. Goed, dat is hun zaak.

Maar dat men daaruit het recht of de plicht afleidt onze jeugd te dwingen op school Engels taalonderwijs te volgen is, op zijn zachtst uitgedrukt, onrechtvaardig. Tenslotte zullen 80 percent onder hen die taal in het verdere leven niet gebruiken. Belangrijke leerstof wordt op de scholen alsmaar groter, zo dat het de hoogste tijd wordt van vreemde talen, dus ook van Engels, een keuzevak te maken.

Esperanto zou nog kunnen worden aanvaard. Maar dan moeten van het begin af verscheidene landen meewerken.

Arbeiter-Zeitung, Wenen, 2-5-1977

Ik heb iemand ontmoet, die sprak zo vloeiend Esperanto, dat je zou zweren dat ie er geboren wàs.

(Fons Jansen)

Esperanto voor moderne mensen

Bij de uitgeverij ACCO te Leuven verscheen het leerboek 'Esperanto voor moderne mensen', samengesteld door P. Kempeneers. De bedoeling van dit werk is, de beginneling op een zeer eenvoudige wijze met deze Internationale Taal vertrouwd te maken.

Na een overzicht van alfabet en uitspraak komt de hele grammatica aan bod. P. Kempeneers verdeelt deze leerstof over een aantal 'hapjes' die in één keer te verteren zijn. Na een bondige uitleg van het spraakkundig fenomeen wordt in eenvoudige oefeningen een steeds groter wordende woordenschat aangeleerd. Aangezien het werk volledig is afgestemd op zelfstudie, staan achteraan in het boek de uitgewerkte oefeningen ter controle. Bovendien maakt een woordenlijst het mogelijk om vergeten woorden weer op te frissen. In een paar aparte hoofdstukken verneemt de lezer welke andere Esperantowerken nog verkrijgbaar zijn, terwijl een lijst met de adressen van alle Esperanto-clubs in België het eigenlijke stofgedeelte afsluit. (P. Kempeneers, Esperanto voor moderne mensen, Acco Leuven, 1976, 117 blz., 165 fr.)

Publipers, 25-3-1976

INFORMATIE

Wat is Esperanto?

Esperanto is de moderne internationale taal, die 8 tot 10 maal vlugger geleerd kan worden dan iedere andere taal. Zij wordt reeds door enkele miljoenen mensen in alle werelddelen gesproken.

Wat wil Esperanto?

De internationale taal Esperanto wil als tweede taal voor iedereen, naast de moedertaal, de contacten over de staatsgrenzen heen vereenvoudigen en zo tot een beter begrip onder de volken komen.

Wie gebruikt Esperanto?

Esperanto wordt niet alleen gebruikt door individuën op reis en in briefwisseling met het buitenland. Esperanto wordt reeds gebruikt door firma's (Agfa-Gevaert, Philips, Ytong, Fiat, enz.), door bureaus voor toerisme over de hele wereld (zowel Antwerpen en Zwolle als Berlijn en New York), door internationale verenigingen van artsen, blinden, juristen, katholieken en vele meer. Tientallen radiostations zenden dagelijks of wekelijks in het Esperanto uit. Zowel Radio Vatikaan als Radio Peking, Radio Warschau als Radio Bern. Geregeld verschijnen boeken in het Esperanto, oorspronkelijke werken en vertaalde, romans, gedichten en wetenschappelijke werken.

Hoe leert u Esperanto?

Voor zelfstudie is o.a. de cursus Esperanto Programita geschikt. Hij is verkrijgbaar tegen 630 fr. of 44 gulden bij Esperanto-Centrum Antwerpen (Drakenhoflaan 97, 2100 Deurne) of bij Esperanto-Centrum Nederland (Riouwstraat 172, Den Haag). Wel vermelden of u grammofoonplaatjes of een cassette wenst.

Voor avond- of weekeindonderwijs wendt u zich best tot een van de plaatselijke Esperantocentra waarvan u de adressen vindt op de gele bladzijden van dit tijdschrift.

Als woordenboek kunnen we u in het biezonder het Esperanto-woordenboek uit de Prismareeks aanbevelen (uitg. Het Spectrum, bestelnummer P 1497).

Verdere informatie...

kunt u verkrijgen bij alle adressen van Esperantocentra, die u vindt op de gele bladzijden van dit tijdschrift.

Uit de geschiedenis van het Esperanto

1887 Dr. Zamenhof geeft het eerste Esperanto-leerboek uit.
1889 In Nürnberg verschijnt het eerste Esperanto-tijdschrift 'La Esperantisto'.
1905 In Boulogne (Frankrijk) heeft voor het eerst een internationaal congres plaats, waarbij de enige voertaal het Esperanto is.
1908 Stichting van Universala Esperanto-Asocio met afgevaardigden in alle landen van de wereld.
1922 Erkenning van het Esperanto als wereldhulptaal door de Volkerenbond.
1925 Esperanto wordt erkend als taal voor het telegrafisch verkeer.